

ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน
อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
PERFORMANCE ACTORS ACCORDING TO THE THREEFOLD PRINCIPLES OF NONG
HANSUBDISTRICT MUNICIPALITY PERSONNEL NONG HAN DISTRICT, UDON
THANI PROVINCE

พีระยุทธ ศิลพรหม

Peerayut Silaprom

วิทยาลัยพินทุบัณฑิต

Pitchayabundit College, Thailand

E-mail: namedanai@gmail.com

วันที่รับบทความ: 31 มีนาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ: 26 เมษายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 28 เมษายน 2567

Received: March 31, 2024; Revised: April 26, 2024; Accepted: April 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากร (2) เพื่อศึกษาปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากร และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากร และประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 359 คน และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 10 คน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับ ประกอบการอภิปรายผล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า : (1) การปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการลงมือทำงานตามแผน ด้านการวิเคราะห์งาน ด้านการวางแผนการทำงานและด้านการประเมินผลการทำงาน ตามลำดับ (2) ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการปฏิบัติ (X1) ปัจจัยด้านกระบวนการพัฒนา (X2) และปัจจัยด้านกระบวนการสิ่งแวดล้อมทางสังคม (X4) มีค่า

สัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .670 .037 และ .031 ตามลำดับ และ (3) จำเป็นที่จะต้องบริหารงานเร่งเห็นความสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้นกว่าเดิม หมั่นลงพื้นที่ออกตรวจสอบถามความคิดเห็นกับประชาชนให้มากขึ้นกว่าเดิม เอาใจใส่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน บุคลากรควรตรวจสอบเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงและแก้ไขไฟฟ้าสาธารณะให้สว่างทั่วถึง การบริการคือสิ่งสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งบุคลากรจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีดูแลเอาใจใส่ต่อการบริการ มีความอ่อนน้อมถ่อมตัว อ่อนโยนต่อประชาชนที่มาติดต่อราชการ บริการประชาชนด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง หน่วยงานหรือองค์กรนั้น คืองานบริการประชาชนจำเป็นจะต้องปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ตั้งอยู่บนหลักศีลธรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อความเป็นธรรมตรงไปตรงมา ไม่มีการคดโกง อันประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ปัจจัยการปฏิบัติงาน, หลักไตรสิกขา, บุคลากรเทศบาลตำบล

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the work performance according to the Threefold Principle of personnel, (2) to study the factors of work performance according to the Threefold Principle of personnel, and (3) to study the guidelines for developing work performance according to the Threefold Principle of the personnel of the sub-district municipality. Nong Han, Nong Han District, Udon Thani Province it is both quantitative and qualitative research. The sample group consisted of 359 personnel and people aged 18 years and over in the Nong Han Subdistrict Municipality, Nong Han District, Udon Thani Province And the target group includes executives, department heads, and community leaders in the Nong Han Subdistrict Municipality, Nong Han District, Udon Thani Province, totaling 10 people. It is a quantitative research and qualitative research Statistics using frequency distribution statistics and percentage of respondents Analyzed by presenting in tables using mean statistics and standard deviation multiple regression analysis using sequential variable selection method. Accompanying the discussion of results Data analysis and descriptive analysis the results of the research found that: (1) Personnel's work according to the Threefold Principles Overall, it is at a moderate level. They can be arranged in descending order as follows: In terms of working according to the plan Job analysis work planning and work evaluation, respectively (2) Factors in the performance of personnel according to the Threefold Principles Statistically significant at the .05 level are operational process factors (X1), development process factors (X2), and social environment process factors (X4). The coefficient of the predictor in the raw

score (b) is equal to .670. .037 And .031 respectively and (3) it is necessary for the administration to recognize the importance of promoting and supporting the performance of duties more than ever before. Regularly go to the area to inspect and ask people's opinions more than before. Pay attention to listening to opinions from the people in their daily lives. Personnel should inspect to find defects and then improve and correct them. Public electricity provides thorough lighting. Service is another important factor. Personnel need to have good human relations Take care of the service be humble. Be gentle with people who come to contact government officials. Serve the public with speed and accuracy. That agency or organization That is, public service work must be performed with transparency. Honest Based on moral principles in working for fairness, straightness, no cheating of maximum benefit to the people and the efficiency of personnel in the organization effectively.

Keywords: Work performance factors, Threefold Principles, Subdistrict Municipality Personnel

บทนำ

ปัจจุบันมนุษย์ทุกคนมีศักยภาพในตนเอง สามารถฝึกฝนพัฒนาตนเองไปจนถึงจุดสูงสุดได้ด้วยความสามารถ ด้วยสติปัญญาของตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายนอกมาบันดาลในการพัฒนาด้านนั้น บุคคลพึงปฏิบัติดำเนินตามหลักไตรสิกขา คือ พัฒนาด้านการควบคุมพฤติกรรมทางกาย วาจา ให้มีระเบียบวินัยเอื้ออาทรแก่คนอื่นและสังคมส่วนรวม (อธิศีลสิกขา) พัฒนาทางด้านความเพียรทางจิต สติ สมาธิ แต่ทั้งนี้ต้องมีการรักษาไว้ซึ่งกาย วาจา ใจ เพราะสิ่งเหล่านี้มีข้อจำกัดที่ควรรักษาและพัฒนาต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพผลมากยิ่งขึ้น โดยมีมาตรฐานเป็นเครื่องวัดที่ชัดเจนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารได้คุณภาพโดยมีมาตรฐานเป็นเครื่องวัดที่ชัดเจนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานใหม่ที่มุ่งคุณภาพของการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2553)

รัฐบาลได้มีนโยบายกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปกครองท้องถิ่นของตนเอง โดยการแบ่งแยกหน่วยงานการปกครองออกจากส่วนกลาง โดยให้องค์กรที่จัดขึ้นในท้องถิ่นองค์กรปกครองท้องถิ่นมีอิสระในการดำเนินกิจการภายในท้องถิ่นของตนได้ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง (เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2555) รวมทั้งแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการบริหารและบริการประชาชนโดยมีภารกิจที่จำเป็นตามขอบเขตของตน เช่น การจัดการศึกษาการคุ้มครองดูแล และบำรุงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการทะนุบำรุงศาสนาวัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงการบริหารส่วนกลางนี้ก็เพื่อพัฒนาการบริการงานสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นการบริหารที่มีการให้บริการและบริหารงานที่มีคุณภาพก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นต้องใช้คนหรือหน่วยงานที่มีความชำนาญที่แตกต่างกันมาร่วมกันจัดทำทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารได้คุณภาพ (โกวิทย์ พวงงาม, 2550) อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในองค์กรคือบุคลากรในองค์กร ถ้าคนในองค์กรมีคุณภาพประสิทธิภาพและเป็นคนดี มี

คุณธรรมในการทำงานย่อมส่งผลให้องค์กรนั้นกระทำการใด ๆ ย่อมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ดังนั้นต้องมาสร้างความเข้าใจในคน ไม่เพียงแต่ทราบพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตเห็นเท่านั้นต้องมีการทราบพฤติกรรมภายในด้วยในชีวิตประจำวันแต่ละบุคคลต่างก็มีหน้าที่ในการปฏิบัติทั้งสิ้นไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดก็ตาม (วุฒิสาร ตันไชย , 2557) การปฏิบัติก็จะต่างกันไปตามบทบาทที่ได้ถูกกำหนดในแต่ละสังคม ในที่ทำงานก็มีบทบาทกำหนดตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรืออาชีพและฐานะที่ตนเองดำรงตำแหน่งโดยต้องใช้ความรู้ความสามารถตามตำแหน่งที่ถูกกำหนด การที่บุคคลใดก็ตามจะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องมีแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ เข้ามาเกี่ยวข้องหลายอย่าง (โกวิทย์ พวงงาม, 2552)

เทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้รับยกฐานะสุขาภิบาลหนองหานขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2499 และในปี พ.ศ. 2506 มีประกาศกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนตัวอักษรสะกดชื่อจากหนองหาน เป็นหนองหาน โดยได้ใช้ชื่อว่า หนองหาน มาตราบเท่าปัจจุบัน และเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ได้เปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลหนองหาน เป็นเทศบาลตำบลหนองหาน โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 1.68 ตารางกิโลเมตร โดยจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งเทศบาลประการแรกประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะ ประการที่สองเป็นสถาบันการสอนการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมของเทศบาลตำบลหนองหาน มีอัตราการขยายตัวของพัฒนาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะสังคมชนบท มีแนวโน้มจะกลายเป็นสังคมกึ่งเมืองหรือสังคมเมืองมากขึ้น จากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมธุรกิจ ภาคการท่องเที่ยว มรดกโลกบ้านเชียง การค้าและการบริการมากขึ้นการบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหาจึงต้องวางมาตรการแนวทางการบริหารในอนาคตให้ทันกับความต้องการของประชาชนและรองรับการขยายตัวของความเจริญในการพัฒนาเทศบาลตำบลหนองหาน ในทางพระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักไตรสิกขา เป็นข้อปฏิบัติที่พึงศึกษาให้การปฏิบัติงานนั้นดียิ่งขึ้น ประกอบด้วยปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม มีจิตใจสงบมั่นคงเป็นสมาธิ จนทำให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้งในสิ่งที่ปฏิบัติ การปฏิบัติงานย่อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (โกวิทย์ พวงงาม, 2554)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวางมาตรการแนวทางการบริหารในอนาคตให้ทันกับความต้องการของประชาชนและรองรับการขยายตัวของความเจริญในการพัฒนาเทศบาลตำบลหนองหาน ซึ่งเมื่อนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้การปฏิบัติงานของบุคลากรย่อมสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเพื่อศึกษาปัจจัยและหาแนวทางพัฒนาในการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักไตรสิกขา โดยหลักไตรสิกขาเป็นหลักธรรมสำคัญที่สามารถนำมาปรับใช้ให้เข้ากับระบบราชการการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระบบราชการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากร และประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 4,257 คน (ข้อมูลจากเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี วันที่ 18 กรกฎาคม 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากร และประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 4,257 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของ (Taro Yamane) ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากร และประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 359 คน (กัลยา วาณิชบัญชา, 2560)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยการสัมภาษณ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณและแบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

แบบสอบถาม (การวิจัยเชิงปริมาณ) ส่วนประกอบของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม (2) กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ (3) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง และ (4) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดสอบ จำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ที่ระบุความเชื่อมั่น 0.802 โดยใช้วิธีของ Cronbach จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

แบบสัมภาษณ์ (การวิจัยเชิงคุณภาพ) แบบสัมภาษณ์ออกเป็น 1 ส่วน ดังนี้ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เสริมการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อต้องการให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

4. ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในเรื่องแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี (2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ในประเด็นและเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น (3) พัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยยิ่งขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป และ (4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอให้ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัยซึ่งผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบุคลากร และประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยเครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอน และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนแก่ผู้ช่วยวิจัย 2) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และทำหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง 3) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลนำเสนอบุคลากร และประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 4) แจกจ่าย และเก็บแบบสอบถามจากประชากร กลุ่มตัวอย่าง 5) รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย ในลักษณะการวิจัยเอกสาร ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิดทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มพูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล 2) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น ประกอบการอภิปรายผล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี 2) วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาเป็นกรอบแนวคิดในแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากร

ตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี 3) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสรุปความ และการตีความ และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัย

1) การปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 การปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

การปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการวิเคราะห์งาน	3.07	0.60	ปานกลาง
ด้านการวางแผนการทำงาน	3.06	0.78	ปานกลาง
ด้านการลงมือทำงานตามแผน	3.08	0.70	ปานกลาง
ด้านการประเมินผลการทำงาน	3.05	0.62	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.05	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.05$ S.D.=0.78) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการลงมือทำงานตามแผน ($\bar{X}=3.08$ S.D.=0.70) ด้านการวิเคราะห์งาน ($\bar{X}=3.07$ S.D.=0.60) ด้านการวางแผนการทำงาน ($\bar{X}=3.06$ S.D.=0.78) และด้านการประเมินผลการทำงาน ($\bar{X}=3.05$ S.D.=0.62) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยด้านกระบวนการปฏิบัติ	3.01	0.62	ปานกลาง
ปัจจัยด้านกระบวนการพัฒนา	3.03	0.76	ปานกลาง
ปัจจัยด้านกระบวนการความสัมพันธ์	3.02	0.78	ปานกลาง
ปัจจัยด้านกระบวนการสิ่งแวดล้อมทางสังคม	3.05	0.68	ปานกลาง
ปัจจัยด้านกระบวนการความรู้ความเข้าใจ	3.04	0.45	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.01	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$ S.D.=0.78) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยด้านกระบวนการสิ่งแวดล้อมทางสังคม ($\bar{X} = 3.05$ S.D.=0.68) ปัจจัยด้านกระบวนการความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.04$ S.D.=0.45) ปัจจัยด้านกระบวนการพัฒนา ($\bar{X} = 3.03$ S.D.=0.76) ปัจจัยด้านกระบวนการความสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.02$ S.D.=0.78) และปัจจัยด้านกระบวนการปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.01$ S.D.=0.78) ตามลำดับ

2) ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี (Multiple Regression analysis)

ลำดับตัวแปรที่ได้ รับการคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.068	.084		.811	.418	.047	.468
ปัจจัยด้านกระบวนการปฏิบัติ (X_1)	.670	.023	.716	29.524	.000*	.420	2.381
ปัจจัยด้านกระบวนการพัฒนา (X_2)	.037	.018	.046	2.039	.042*	.485	2.062
ปัจจัยด้านกระบวนการความสัมพันธ์ (X_3)	-.004	.018	-.004	-.238	.812	.847	1.180
ปัจจัยด้านกระบวนการสิ่งแวดล้อมทางสังคม (X_4)	.031	.009	.052	3.285	.001*	.970	1.031
ปัจจัยด้านกระบวนการความรู้ความเข้าใจ (X_5)	.009	.017	.013	.538	.591	.405	2.467
SE _{est} = ±.14555 R = 952. R ² = .906 ; Adj. R ² = .904 ; F = 523.059 ; p-value = 0.001							

* statistically significant at the .05 level.

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการปฏิบัติ

(X1) ปัจจัยด้านกระบวนการพัฒนา (X2) และปัจจัยด้านกระบวนการสิ่งแวดล้อมทางสังคม (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .670 .037 และ .031 ตามลำดับ และปัจจัยไม่สนับสนุนต่อการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการความรู้ความเข้าใจ (X5) และปัจจัยด้านกระบวนการความสัมพันธ์ (X3) ตามลำดับ

3) แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

พบว่า : จำเป็นที่จะต้องบริหารงานเร่งเห็นความสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้นกว่าเดิม หมั่นลงพื้นที่ออกตรวจสอบถามความคิดเห็นกับประชาชนให้มากขึ้นกว่าเดิม เอาใจใส่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน บุคลากรควรตรวจสอบเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงและแก้ไข ไฟฟ้าสาธารณะให้สว่างทั่วถึง การบริการคือสิ่งสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งบุคลากรจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ดูแลเอาใจใส่ต่อการบริการ มีความอ่อนน้อมถ่อมตัว อ่อนโยนต่อประชาชนที่มาติดต่อราชการ บริการประชาชนด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง หน่วยงานหรือองค์กรนั้น คืองานบริการประชาชนจำเป็นต้องปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ตั้งอยู่บนหลักศีลธรรมในการปฏิบัติงานเพื่อความเป็นธรรม ตรงไปตรงมา ไม่มีการคดโกง อันประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการลงมือทำงานตามแผน ด้านการวิเคราะห์งาน ด้านการวางแผนการทำงานและด้านการประเมินผลการทำงาน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชชาติ ตรีทรัพย์, พระครูปัญญาธิธรรม (ศรีแก้ว), บัญญัติ แพรกปาน (2559) ได้ศึกษาเรื่องการนำหลักไตรสิกขามาใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนเทศบาลตำบลไม้เรียง อำเภอนงา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลไม้เรียง อำเภอนงา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำหลักไตรสิกขามาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจิตตสิกขา (สมาธิ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านปัญญาสิกขา (ปัญญา) และด้านศีลสิกขา (ศีล) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยด้านกระบวนการสิ่งแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยด้านกระบวนการความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยด้านกระบวนการพัฒนา ปัจจัยด้านกระบวนการความสัมพันธ์และปัจจัยด้านกระบวนการปฏิบัติ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ พระทิพยรส ตนต์ปาโล (ศรีสุข), วรภูมิ มูลสิน, พระครูปริยัติปัญญาโสภณ (2567) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีการปฏิบัติงานมากที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านร่างกาย อยู่ในระดับมาก ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากและด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านจิตใจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการปฏิบัติ (X1) ปัจจัยด้านกระบวนการพัฒนา (X2) และปัจจัยด้านกระบวนการสิ่งแวดล้อมทางสังคม (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .670 .037 และ .031 ตามลำดับ และปัจจัยไม่สนับสนุนต่อการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการความรู้ความเข้าใจ (X5) และปัจจัยด้านกระบวนการความสัมพันธ์ (X3) ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์หลง อิทธิญาโณ และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์หลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการประยุกต์หลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างไตรสิกขากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ในภาพรวม มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r=.559$) แนวทางประการยุคหลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู คือ การกำหนดความต้องการขององค์กร รวมไปถึง การอบรมระเบียบวินัย ฝึกอบรมเรียนรู้สำหรับงานในปัจจุบันเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง

จำเป็นที่จะต้องบริหารงานเร่งเห็นความสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้นกว่าเดิม หมั่นลงพื้นที่ออกตรวจสอบถามความคิดเห็นกับประชาชนให้มากขึ้นกว่าเดิม เอาใจใส่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน บุคลากรควรตรวจสอบเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงและแก้ไข ไฟฟ้าสาธารณะให้สว่างทั่วถึง การบริการคือสิ่งสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งบุคลากรจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ดูแลเอาใจใส่ต่อการบริการ มีความอ่อนน้อมถ่อมตัว อ่อนโยนต่อประชาชนที่มาติดต่อราชการ บริการประชาชนด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง หน่วยงานหรือองค์กรนั้น คืองานบริการประชาชนจำเป็นจะต้องปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ตั้งอยู่บนหลักศีลธรรมในการปฏิบัติงานเพื่อความเป็นธรรม ตรงไปตรงมา ไม่มีการคดโกง อันประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมงคลธรรมวิธาน และคณะ (25) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่า การศึกษาในพุทธศาสนา เรียกว่า “ไตรสิกขา” ประกอบด้วย (1) ศีลสิกขา คือข้อปฏิบัติสำหรับใช้อบรมทางด้านความประพฤติ (2) จิตตสิกขา คือข้อปฏิบัติสำหรับอบรมจิตให้เกิดสมาธิ และ (3) ปัญญาสิกขา คือ ข้อปฏิบัติสำหรับอบรมปัญญาให้รู้แจ้งตาม

ความเป็นจริง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่ก่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดี และเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า เพราะการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการขัดเกลาทางสังคมโดยผ่านกระบวนการศึกษาที่ถูกต้องจะเป็นการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง พัฒนาคอครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็น เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาบุคลากรของชาติ ทำให้มีพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตเป็นไปในทางสร้างสรรค์ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มั่นคง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้คู่คุณธรรม ดังนั้น ทรัพยากร มนุษย์นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะมีส่วนช่วยให้เกิดความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ถือเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ปรารถนา

สรุป

การปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการลงมือทำงานตามแผน ด้านการวิเคราะห์งาน ด้านการวางแผนการทำงานและด้านการประเมินผลการทำงาน ตามลำดับ

ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยด้านกระบวนการสิ่งแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยด้านกระบวนการความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยด้านกระบวนการพัฒนา ปัจจัยด้านกระบวนการความสัมพันธ์และปัจจัยด้านกระบวนการปฏิบัติ ตามลำดับ

ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการปฏิบัติ (X1) ปัจจัยด้านกระบวนการพัฒนา (X2) และปัจจัยด้านกระบวนการสิ่งแวดล้อมทางสังคม (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .670 .037 และ .031 ตามลำดับ และปัจจัยไม่สนับสนุนต่อการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการความรู้ความเข้าใจ (X5) และปัจจัยด้านกระบวนการความสัมพันธ์ (X3) ตามลำดับ

จำเป็นที่จะต้องบริหารงานเร่งเห็นความสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้นกว่าเดิม หมั่นลงพื้นที่ออกตรวจสอบถามความคิดเห็นกับประชาชนให้มากขึ้นกว่าเดิม เอาใจใส่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน บุคลากรควรตรวจสอบเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงและแก้ไข ไฟฟ้าสาธารณะให้สว่างทั่วถึง การบริการคือสิ่งสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งบุคลากรจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ดูแลเอาใจใส่ต่อการบริการ มีความอ่อนน้อมถ่อมตัว อ่อนโยนต่อประชาชนที่มาติดต่อราชการ บริการประชาชนด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง หน่วยงานหรือองค์กรนั้น คืองานบริการประชาชนจำเป็นจะต้องปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ตั้งอยู่บนหลักศีลธรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อความเป็นธรรม ตรงไปตรงมา ไม่มีการคดโกง อันประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

- 1) บริหารงานเร่งเห็นความสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุน
- 2) การปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้น
- 3) หมั่นลงพื้นที่ออกตรวจสอบถามความคิดเห็นกับประชาชน
- 4) รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการใช้ชีวิตประจำวัน
- 5) ตรวจสอบเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงและแก้ไข
- 6) การบริการและมีมนุษยสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ต่อการบริการ
- 7) มีความอ่อนน้อมถ่อมตัว อ่อนโยน บริการด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง
- 8) ความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ตั้งอยู่บนหลักศีลธรรมและความเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะทั้งเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 เทศบาลควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการ และควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส สามารถให้ประชาชนตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.1.2 เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณมาพัฒนาระบบการศึกษาภายในชุมชน และควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยหลักคุณธรรม เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิผล

7.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

7.2.1 ตรวจสอบดูแลถนนหนทางและไฟฟ้า หาข้อบกพร่องเพื่อแก้ไขซ่อมแซมให้ได้มาตรฐานอย่างที่ได้กำหนดไว้ให้มีความโปร่งใсыิ่งขึ้น

7.2.2 ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต เพื่อความเป็นธรรม ตรงไปตรงมา ไม่มีการคดโกง และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในเทศบาลตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ

7.2.3 ปฏิบัติงานด้วยสัมพันธ์ที่ดี ดูแลเอาใจใส่ต่อการบริการ บริการประชาชนด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง ตามที่ผู้บริหารและบุคลากรได้กำหนดตามนโยบายที่จะต้องกระทำ

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากร และทำการศึกษาความสัมพันธ์ของหลักไตรสิกขากับการปฏิบัติงาน นำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน

7.3.2 ทำการศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี และทำการศึกษาการประยุกต์แนวทางการปฏิบัติงานในองค์กรตามหลักไตรสิกขาให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วาณิชย์บัญชา.(2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ:

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.

โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน. จำกัด.

โกวิทย์ พวงงาม. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
เดือนตุลา.

โกวิทย์ พวงงาม.. (2554). การปกครองท้องถิ่น: ว่าด้วยทฤษฎี แนวคิดและหลักการ. กรุงเทพฯ:

เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

เดชชาติ ตรีทรัพย์, พระครูปัญญานิธิธรรม (ศรีแก้ว), บัณฑิต แพรกปาน. (2559). การนำหลักไตรสิกขามาใช้
ในชีวิตประจำวันของประชาชนเทศบาลตำบลไม้เรียง อำเภอนาวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสาร
มหาจุฬานาครธรรม, 3(2), 14 – 26.

พระเทพพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2567). การประยุกต์ใช้หลัก
ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรง
ท่าบ จังหวัดสุรินทร์. วารสารวันมูอองแหงพุทธศาสตร์ปริทรรศน์, 11(1), 165 – 178.

พระสมุห์หลง อธิปัญญาโน และคณะ. (2566). การประยุกต์หลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน. Journal of
Buddhist Innovation and Management, 6(5), 1 – 13.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2553). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 17.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). แนวคิดทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บริษัทการพิมพ์จำกัด.

วุฒิสาร ตันไชย. (2557). การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:
สถาบันพระปกเกล้า.

Yamane, Taro. (1973). Statistics an introductory analysis. New York Harper & Row.